

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Útmutató doktori iskola létesítési és működő doktori iskola új tudományággal történő bővítésének ESG-alapú akkreditációs eljárásához

I. rész: Eljárásrend

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	2
Szójegyzék	2
II. Az akkreditációs eljárás folyamata.....	3
Benyújtandó dokumentumok.....	5
Referens.....	6
Szakértők.....	6
Akkreditációs interjúk.....	7
Akkreditációs jelentés	7
Döntéshozatal	7
Eljárás lezárása	8
III. Melléklet.....	9
ELJÁRÁSINDÍTÓ REKTORI KÉRELEM.....	9

I. Bevezetés

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (továbbiakban: MAB)

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 71/B. § d) pontja,
- a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 6. § (3)-(4) bekezdése alapján

új doktori iskolák létesítési, továbbá a már működő doktori iskolák új tudományággal történő bővítési szándéka esetén a felsőoktatási intézmény beszerzi a MAB szakvéleményét. A felsorolt eljárásokban az Oktatási Hivatal a MAB szakvéleményéhez kötve van (Nftv. 67. § [4] bekezdés).

A MAB minőségitelesítési eljárásainak alapját az Európai Felsőoktatási Térség (European Higher Education Area, rövidítve: EHEA) mindenkor hatályos minőségbiztosítási ztenderdjei és irányelvei (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, rövidítve: ESG) alkotják. Az ESG meghatározza mind az intézményi (és így a doktori iskolákra is vonatkozó) belső minőségbiztosítási, mind a MAB-ra mint akkreditációs ügynökségre vonatkozó külső minőségbiztosítási tevékenység standardjait és irányelveit.

A MAB az alapos és átfogó értékelés érdekében, az ESG 1. részében meghatározott standardoknak és irányelveken túl a doktori iskolák (továbbiakban: DI), valamint programok értékelése az Európai Kutatási Térség (European Research Area, ERA, magyarul: EKT) értékeit, célkitűzéseit¹, valamint a salzburgi alapelveket (2005) követi.²

Az eljárás kiemelt célja a DI-k szakmai támogatása minőségcéljaik elérésében. A MAB ezzel kívánja támogatni, hogy a DI-k a saját maguk által meghatározott célokat egy olyan keretrendszerbe tudják helyezni, amely a tervezéstől a megvalósításon át, az eredmények elemzéséig egy körkörös folyamatot alkot (PDCA-ciklus).

Szójegyzék

DEQAR – Database of External Quality Assurance Results

DOK – Doktori Akkreditációs Kollégium

EHEA – Európai Felsőoktatási Térség (European Higher Education Area)

EKT – Európai Kutatási Térség (European Research Area, ERA)

ESG – Az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának standardjai és irányelvei (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. jelenleg hatályos verzió: 2015)

FOI – felsőoktatási intézmény

MAB – Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

ODT – Országos Doktori Tanács

PDCA – Plan-Do-Check-Act ciklus

TIR2 – MAB Titkársági Információs Rendszere

¹ COUNCIL RECOMMENDATION (EU) 2021/2122 of 26 November 2021 on a Pact for Research and Innovation in Europe

² Az EHEA, valamint EKT képviselői a 10 salzburgi alapelvet a Bolognai folyamat részeként határozták meg, kifejezetten a doktori képzés és kutatóképzés reformjának alapjaként. Ezeket az alapelveket a 2010-ben megjelent ún. salzburgi ajánlások (Salzburg II RECOMMENDATIONS – European Universities' Achievements since 2005 in Implementing the Salzburg Principles, European University Association, 2010) tovább magyarázzák és részletezik.

II. Az akkreditációs eljárás folyamata

Folyamatlépés	MAB	MAB-szakértő	Felsőoktatási intézmény és doktori iskola (FOI)	ESG-relevancia
Létesítési dokumentáció és az önértékelés összeállítása, valamint az eljárást kezdeményező kérelem benyújtása a TIR2 rendszerben			A FOI összeállítja az ún. létesítési dokumentációt, valamint kitölti a MAB önértékelési eszközét és az eljárást kezdeményező kérelmét.	1.10
Szerződéskötés az eljárás lefolytatására	A kérelem beérkezését követő harminc napon belül a MAB megkötöi az eljárásra vonatkozó szolgáltatási szerződést az intézménnyel.		Eljárási díj befizetése.	2.2
Formai ellenőrzés és hiánypótlás	A MAB formai ellenőrzést végez a benyújtott dokumentumokon.			2.2; 2.3
			A MAB a hiánypótlásra 15 napos határidő biztosít a FOI-nak.	
Szakértők felkérése és felkészítése			A FOI jóváhagyja a szakértők névsorát.	2.4
	A DOK felkéri a szakértőket az eljárás lefolytatására.			
	A MAB referens képzés keretében felkészíti a szakértőket.	A szakértők megismerik és elsajátítják a MAB referensétől kapott felkészítő anyagokat.		
Interjú szervezése	A MAB referens, mint kapcsolattartó, egyeztet a FOI-val az interjú részleteiről.		A FOI - a MAB referenstől kapott információk alapján - megszervezi az interjúkat.	2.3
	A MAB referens támogatja és felkészíti a szakértőket a feladatra. A feladatok ellátásához szükséges dokumentumokat a			

Folyamatlépés	MAB	MAB-szakértő	Felsőoktatási intézmény és doktori iskola (FOI)	ESG-relevancia
	szakértők rendelkezésére bocsátja.			
Interjú és jelentésírás	A MAB referense koordinálja az interjúk lebonyolítását és támogatja a szakértőket.	A szakértők interjúkat folytatnak a FOI képviselőivel.	Az FOI vezetése, oktatói és hallgatói válaszaikkal betekintést nyújtanak a doktori program/iskola (tervezett) működésébe.	2.2; 2.3; 2.5; 2.6
	A MAB referense jogosult a nem megfelelő szakértői vélemény kiegészítését kérni.	A szakértők összeállítják az értékelést, valamint javaslatot tesznek az eljárás kimenetelére és az akkreditációs hatályra.		
	A DOK kijelölt tagja(i) elővéleményezi(k) a jelentéstervezetet.			
			Az értékelő jelentés tervezete a ténybeli hibák (számszaki tévedések, adatok, nevek, elírások) korrigálása céljából megküldésre kerül a FOI-nak.	
Döntéshozatal	A DOK tárgyalja az akkreditációs jelentést és előterjesztést készít a MAB Testületének.			2.2
	A MAB Testülete dönt az akkreditációról			
Eljárás lezárása	A MAB nyilvánossá teszi a határozatot és az értékelést.		A FOI tájékoztatást kap a döntésről.	2.2; 2.3; 2.6
	A MAB kérdőív formájában visszajelzést kér a szakértőktől és a FOI-tól az eljárással kapcsolatban.	A szakértők opcionálisan és anonim módon visszajelzést adhatnak az eljárásról.	A FOI opcionálisan és anonim módon visszajelzést adhat az eljárásról.	2.2

Folyamatlépés	MAB	MAB-szakértő	Felsőoktatási intézmény és doktori iskola (FOI)	ESG-relevancia
	A MAB adatot szolgáltat az Országos Doktori Tanácsnak (ODT) a létesülő doktori iskola profiljának kialakításához.		A FOI feltölti adatait az ODT-adatbázisba.	
Felülvizsgálati lehetőség			A FOI a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül, az azonos tárgy vagy személy tekintetében felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a MAB Felülvizsgálati Bizottságának Ügyrendje szerint.	2.7
Panasztételi lehetőség			A FOI a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül panaszt tehet a MAB Panaszkezelési Rendje alapján.	2.7

Benyújtandó dokumentumok

I. Létesítési dokumentáció

Új DI létesítése, illetve működő DI új tudományággal történő bővítése esetén a FOI összeállítja a Kormányrendeletben meghatározott dokumentumokat és adatokat (továbbiakban: létesítési dokumentáció).

II. Önértékelési eszköz

A már ismertetett létesítési dokumentáció mellett, a DI által kitöltött önértékelési eszköz képezi az akkreditációs szakértői értékelés alapját.

Az önértékelési eszköz célja az új DI, illetve a működő DI új tudományággal kibővített szervezetének, tervezett képzésének, minőségbiztosítási rendszerének és folyamatainak részletes bemutatása, az ESG-standardoknak megfelelően. Az ESG 1. részében meghatározott standardokon és irányelveken túl az értékelés az EKT értékeinek, célkitűzéseinek, valamint a salzburgi alapelvek figyelembevételével történik. Ezek az alapelvek iránymutatásként szolgálnak, kiegészítik és összhangban állnak az ESG-vel.

Az önértékelési eszköz felépítése követi az ESG-t, valamint kiegészítő szempontokat is tartalmaz:

- Általános információk: a DI és doktori programjai alapadatai, az önértékelés készítésének folyamatleírása.
- A DI és doktori program profiljának, küldetésének és jövőképeinek bemutatása (az EKT értékeinek, célkitűzéseinek, valamint a salzburgi alapelvek figyelembevételével).
- ESG-standardok szerinti önértékelés.

Az önértékelési eszköz sablonja tartalmazza minden benyújtandó dokumentum összeállítására vonatkozó követelményeket.

III. Rektori kérelem

A MAB felkérése az eljárás lefolytatására ún. eljárásindító rektori kérelem kitöltésével és benyújtásával indul (I. sz. melléklet).

Az I-III. pontban rögzített dokumentumokat egyidőben szükséges benyújtani.

Referens

A MAB Titkárságon kijelölésre kerül az akkreditációs eljárás szabályszerű lebonyolításért, a DI-vel való kapcsolattartásért felelős referens, akitől a FOI, valamint a DI az eljárás során felvilágosítást kérhet, és aki támogatást nyújt az esetleges eljárásbeli és szakmai kérdések tisztázásában.

A referens feladata az eljárás szervezése, koordinálása, a MAB értékelési szempontjainak érvényre juttatása, valamint a FOI és a szakértők közötti információáramlás biztosítása. A referens az eljárás során nem jár el szakértőként.

A referens lefolytatja a FOI honlapján közzétett dokumentumok, valamint a benyújtott létesítési dokumentáció és önértékelési eszköz formai ellenőrzését. Ennek keretében ellenőrzi a Kormányrendeletben rögzített követelményeknek való megfelelést is³. A formai ellenőrzéshez kapcsolódóan egy alkalommal, 15 napos határidővel hiánypótlásra van lehetőség.

Amennyiben a 15 napos hiánypótlási határidővel a FOI késedelembe esik, úgy a késedelmes napok száma nem számítható a MAB terhére, a határidőn túli késedelem időtartama nem számít bele az eljárási határidőbe. Amennyiben a késedelem 10 napot meghaladó, úgy MAB az eljárást megszünteti.

Szakértők

A DOK megválasztja az eljárást lefolytató Látogató Bizottságot (a továbbiakban: LB), amely doktori képzésben tapasztalt oktató(k)ból és/vagy témavezető(k)ből, felsőoktatási/minőségbiztosítási szakemberből, doktoranduszból áll. A MAB lehetőség szerint, az ESG elveinek és a DI profiljának megfelelően, külső érintetteket (stakeholder) is felkér. Az LB létszáma min. 4 fő és függ a DI-ben képviselt tudományágak számától. Az LB-k összeállítására vonatkozó szabályokat a Doktori Akkreditációs Kollégium (a továbbiakban: DOK) Ügy- és Eljárásrendje rögzíti.

³ 2. § (1)–(2) bekezdés; 2. § (3) bekezdés a), d) és e) pont; 2. § (4)–(5) bekezdés, 3. §; 26. § (4) bekezdés. Művészeti felsőoktatási intézmény doktori iskolája esetén: 8/A. § (1)–(2); 8/A. § (3) bekezdés a), b), d) és e) pont; 8/A. § (4) bekezdés.

A MAB az LB összetételéről tájékoztatja a FOI-t, amely összeférhetetlenség esetén a tagokkal szemben 5 napon belül kifogást emelhet (pl. elfoglaltság gyanúja, intézményi érintettség); ebben az esetben a DOK új tago(ka)t bíz meg, aki(k) személye ellen további kifogás nem emelhető.

Akkreditációs interjúk

Az LB tanulmányozza a DI által benyújtott dokumentumokat és nyilvános felületeit, majd a felmerült kérdések tisztázása és további információszerzés érdekében – az egyeztetett időpontban és ütemezés szerint – interjút folytat a DI-vel (helyszíni látogatással vagy online platformon). Az interjúk során az összes, a DI létesítésében és működtetésében érintett kör megszólításra kerül. Amennyiben az LB azt szükségesnek ítéli, az interjúk előtt, illetve során kiegészítő dokumentumokat és írásbeli tájékoztatást kérhet a DI-től, illetve a FOI-tól.

Akkreditációs jelentés

Az interjúkat követően az LB írásos értékelő jelentést készít, amelyre 3 hét áll rendelkezésre. Az értékelő jelentés minden esetben tartalmazza az LB akkreditációra vonatkozó, a MAB Testületének címzett javaslatát, továbbá az azonosított jó gyakorlatokat és fejlesztendő területeket, valamint ajánlásokat.

Az LB törekszik az akkreditációs eljárás folyamata alatt bekövetkező változások figyelembevételére, mindazonáltal a jelentésben megfogalmazott akkreditációs javaslat alapvetően a benyújtott dokumentumokban fennálló körülmények értékelését tükrözi.

A jelentés tervezetét a DOK elővéleményezi, azzal kapcsolatban javítási, kiegészítési javaslatokat fogalmaz meg. Az elővéleményezést a DOK elnöke által előzetesen kijelölt és felkért tagok (max. 2 fő) végzik, 10 napos határidő megtartása mellett.

A MAB referense az esetleges ténybeli hibák (számszaki tévedések, adatok, nevek, elírások) korrigálása céljából az interjúkat követő 60 napon belül, 10 napos határidő mellett megküldi a DI-nek. A jelentésben rögzített értékelő megállapításokkal kapcsolatban észrevételt nem tehető.

Döntéshozatal

A DOK a véglegesített jelentést megtárgyalja, és előterjesztést készít a MAB Testület döntéshozatalának támogatásához.

A MAB Testület döntést hoz a doktori iskola létesítése, illetve működő doktori iskola új tudományággal történő bővítése ügyében. Az akkreditációs ciklus időtartama maximum 5 év.

A Testület döntésében:

- a) támogathatja a doktori iskola létesítését, illetve az új tudományágban folytatandó képzés indítását,
- b) elutasíthatja a doktori iskola létesítését, illetve az új tudományágban folytatandó képzés indítását.

A b) pont esetében: a DI az ESG-standardok jelentős hányadában nem felel meg. Kivételes esetben: a nem megfelelés arányaiban kevésbé jelentős, ugyanakkor a hiányosságok jellegükből és súlyosságukból adódóan olyan mértékűek, hogy azok teljesítése valószínűtlennek ítéltető rövid időtávon belül.

Figyelemmel arra, hogy az LB döntéselőkészítő testület, ezért a jelentésben rögzített értékelésre és akkreditációs kimenetre javaslatként tekint mind a DOK, mind pedig a Testület. A DOK előterjesztése és végül a MAB Testület döntése eltérhet az LB jelentésében megfogalmazottaktól, amelynek indoklását a MAB Testület határozatában rögzíteni kell.

Eljárás lezárása

A MAB a Testület döntését követően az értékelő jelentést és az akkreditációs határozatot megküldi a FOI rektorának, a DI vezetőjének és az Oktatási Hivatalnak, valamint közzéteszi a DEQAR-adatbázisban. Emellett a MAB adatot szolgáltat az ODT adatbázisába a DI profiljának létrehozása céljából.

A döntéshozatalt követően a MAB kérdőív útján, anonim módon, visszajelzést kér mind a szakértőktől, mind a FOI-tól a lefolytatott eljárásról. A kérdőívek eredményeit az eljárás fejlesztéséhez használja fel. Amennyiben a szakvéleményben foglaltakkal a FOI nem ért egyet: a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül, az azonos tárgy vagy személy tekintetében felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a MAB-hoz újabb szakvélemény elkészítése érdekében. A felülvizsgálati eljárásra a MAB Felülvizsgálati Bizottságának ügyrendje irányadó.

A FOI a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül panaszt tehet a MAB Panaszkezelési Rendje alapján a MAB eljárásához kapcsolódó olyan tárgyban, amely nem minősül felülvizsgálatnak vagy a MAB joghatályos döntése elleni jogorvoslatnak. Panasz tárgya irányulhat többek között eljárási hibára, szabálytalanságra vagy a MAB mint szervezet neve alatt eljáró személy magatartására.

III. Melléklet

I. sz. melléklet

ELJÁRÁSINDÍTÓ REKTORI KÉRELEM

Alulírott mint a(z)
..... felsőoktatási intézmény (továbbiakban
Intézmény) rektora felkérem a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságot
(továbbiakban MAB) az alábbi

- működő, vagy

a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. Tv. 67. § (4) bekezdés, valamint a 71/B. § (1)
bekezdés d) pontja alapján

- létesítendő, vagy
- új tudományággal bővítendő

doktori iskola akkreditációs eljárásának lefolytatására.

*(Kérjük, doktori iskolánként külön nyilatkozatot nyújtsanak be. A megfelelő a fenti listában
aláhúzendő.)*

Doktori iskola neve	Azonosít ó	Akkreditációjának hatálya (működő doktori iskola esetén)
	D.....	

Működő doktori iskola akkreditációs eljárásának kezdeményezése esetén: kérem, hogy a
MAB a D..... számú doktori iskola jelenleg érvényes akkreditációjának hatályát az
eljárásban történő határozathozatal várható időpontjáig hosszabbítsa meg.⁴

Tudomásul veszem, hogy a jelen nyilatkozat benyújtásától számított 30 napon belül a MAB
megküldi az akkreditációs eljárásra vonatkozó szolgáltatási szerződést.

Kelt:

.....

rektor aláírása

⁴ A MAB az akkreditáció hatályát csak abban az esetben hosszabbítja meg, amennyiben az Intézmény még annak
lejáratá előtt kérvényezi az eljárás lefolytatását.